

המלחמה בעיני כתבים זרים בישראל

גרמניה

- רק לשיחות ישירות יש סיכוי לשים קץ לסכסוך במזרח-התיכון.

איטליה

- בפרשנות ברדיו מוקדשת תשומת-לב מירבית לפירוש של החלטה 242; תחילה הודגש הפירוש הערבי של ההחלטה, אך אחר-כך התאזנה הפרשנות.

צרפת

- על הפסקת האש: המצרים קיבלו את הפסקת האש משום שמצבם בתעלה התערער; ישראל — משום שמוסקבה קיבלה את פירושה ל-242 ועקרון המשא-ומתן (רדיו וטלביזיה).
- פיגארו מביע צער על שאין לאירופה תפקיד במשא-ומתן; לדעתו צפויה עליה לימין בישראל בבחירות הקרובות.
- העיתונים מדווחים, כי במצרים ובסוריה אין נותנים לכתבים הזרים מידע מהימן על המערכה.

חזית מצרים

- הכל מציינים את העובדה, שישראל מרחיבה את השטח עליו היא שולטת במצרים, לכל הכיוור נים; צה"ל אף מסייע מן המערב לכוחות שבמזרח התעלה; נמשכים קרבות קשים; רוב הכתבים מסכימים כי ההכרעה תבוא תוך ימים ספורים.

על הפסקת-אש צפויה

- ישיבת צה"ל משני צדי התעלה והתקדמות צה"ל, שפירושה איום על קהיר, נותנים לצה"ל „קלף” חזק שיאפשר לישראל, תמורת ויתור על שני צדי התעלה, להשיג אפילו שלום.

ישראל — פנים ועורף

- האוירה בישראל רגועה.

החלטת מועצת-הביטחון 338

מועצת הביטחון —

1. קוראת לכל הצדדים לקרבות הנוכחיים לחדול מן האש ולסיים את כל הפעילות הצבאית מייד, ולא יאוחר מ-12 שעות אחרי שעת קבלת החלטה זו, בעמדות שהם מחזיקים בהן כעת.
2. קוראת לצדדים הנוגעים בדבר לפתוח מייד אחר הפסקת-האש בהגשמת החלטת מועצת הביטחון 242 (1967) על כל חלקיה.
3. מחליטה שמייד, במקביל להפסקת האש, יפתח משא ומתן בין הצדדים הנוגעים בדבר בחסות נאותה, לשם השכנת שלום צודק ובר-קיימא במזרח-התיכון.

הודעה על היענות הממשלה לפניית ארה"ב

הממשלה החליטה בשיבתה הבוקר פה אחד להיענות לפנייתה של ממשלת ארה"ב והנשיא ניקסון ולהודיע על נכונותה להסכים להפסקת-אש על-פי החלטת מועצת-הביטחון בעקבות ההצעה האמריקנית-סובייטית המשותפת.

לפי הצעת החלטה זו יישארו הכוחות הצבאיים בעמדות בהן הם מחזיקים בעת כניסת הפסקת-האש לתקפה. ישראל תעמוד על חילופי שבויים. ביצוע הפסקת-האש מותנה בהדדיות. ההחלטה תובא לידיעת ועדת החוץ והביטחון ולכנסת.

בהצעת ההחלטה האמריקנית-סובייטית, שהוגשה למועצת הביטחון נאמר: מועצת הביטחון,

1. קוראת לכל הצדדים המעורבים בקרבות המתנהלים עתה להפסיק את האש ולסיים כל פעולה צבאית לאלתר ולא יאוחר מאשר 12 שעות לאחר קבלתה של החלטה זו, בעמדות בהן הם מחזיקים עתה.

2. קוראת לצדדים הנוגעים בדבר להתחיל, מייד לאחר הפסקת-האש, בביצוע החלטת מועצת הביטחון 242, על כל חלקיה.

3. מחליטה כי מייד, ובעת ובעונה אחת עם הפסקת-האש, יתחיל מו"מ בין הצדדים הנוגעים בדבר בחסות מתאימה, במגמה לכוון שלום צודק ובר-קיימא במזרח התיכון.

בקשר לסעיף 2 שבהצעת ההחלטה החליטה הממשלה להנחות את נציג ישראל באו"מ לכלול בנאומו במועצת הביטחון פסקה המבהירה כי: הסכמתנו לסעיף זה ניתנת במשמעות אשר הוגדרה על-ידי ישראל כאשר החליטה באוגוסט 1970 על היענותה ליוזמה של ממשלת ארה"ב בדבר הפסקת-האש, כפי שנמסרה לאו"מ ב-4 באוגוסט 1970, וכפי שהודיעה ראש-הממשלה, גב' גולדה מאיר, באותו יום בכנסת.

דובר צה"ל מודיע:

בעקבות החלטת הממשלה בדבר קבלת החלטת מועצת הביטחון מהבקר הורה הרמטכ"ל לכל כוחות צה"ל בזירת מצרים לנצור אישם החל משעה 1852 הערב, כל עוד מכבד האויב המצרי מצדו את הפסקת האש.

שעה 1955 תאריך 22.10.73

דובר צה"ל מודיע:

בשלב זה אין עדיין חמונה ברורה לגבי הכניסה בפועל של הפסקת האש. בחלקים מהחזית פסקו הירינות.

לעומת זאת נמשכו במטך השעה האחרונה:

א. אש ארטילרית על אזור ראש הגשר שמצפון לאגם המר.

ב. הפגזות על כוחותינו בצפון הגזרה.

ג. אש על כוחותינו בגזרת איסכעליה.

דו"ח מסכם ליום 23 באוקטובר, שעה 1700

הפסקת-אש

בארץ

- משקיפים בישראל: כמה ימילחימה נוספים לא היו מכריעים את הכף (ג'רוסלם פוסט).
- הליכוד: הממשלה חטאה במחדל חמור שלא גייסה המילואים בזמן, ושהסכימה להחלטת מועצת הביטחון הכורכת בתוכה את ההחלטה 242 ושהיא פרס לתוקפנות (הארץ).
- הישגי צה"ל בחזית הצפונית — ניצחון; בחזית המצרית — לא השמדנו את תשתית הכוחות המצריים; למצרים הישג צבאי, שכן כבודם הוחזר; הפסקת האש מוקדמת מבחינת ישראל (שיף, הארץ).
- התגובות על הפסקת האש בציבור: „אין ברירה" או „הערבים ניצלו מתבוסה" (ג'רוסלם פוסט).
- ישראל נענתה להצעה להפסקת-אש כשהיא במצב אסטרטגי טוב; יש לקיים את תנאינו להפסקת האש.
- ההסכם הבהול בין ברה"מ לארה"ב עורר דאגה בישראל (תדמור, דבר).

בעיות במוקד ההתעניינות

- הפסקת האש.
- הערכות שונות וסותרות:
- ישנם הרואים בה ניצחון ישראלי — תוצאה של עליונות ישראל במלחמה (זו גירסה הרווחת במערב ובין גורמים בישראל).
- אחרים רואים בה הישג לערבים (התעמולה הערבית וכתבים מבירות ערב).
- ישנם הטוענים: אף צד לא ניצח (גם גירסה זו רווחת במערב ובין גורמים בישראל).
- פקפוק לגבי תוצאותיה של הפסקת האש.

דובר צה"ל מודיע:

הפסקת האש אינה מקוימת הלכה למעשה ברוב הגזרות של הזירה המצרית. כוחות מצרית יורית הפוגי נשק שונים על כוחותינו.

- בירות: החלטתה של מועצת הביטחון — הזדמנות טובה להסדר, שכן אינה נוגדת השקפות סאדאט, אינה מזכירה במפורש „שיחות ישירות“, ועולה בקנה אחד עם דרישת סאדאט לוועידת שלום (סוכנות ידיעות גרמנית).
- המחבלים: ישראל הפסיקה את האש כי מצבה הצבאי מחמיר.
- אש"פ: החלטת מועצת הביטחון אינה נוגעת למחבלים.
- פרשנים ערביים: אם לא תיסוג ישראל לפי החלטה 242 — יחדשו הערבים את הלחימה (מעריב).
- חיל-המשלוח הירדני — 6,500 חייל — יישאר בחזית סוריה בפיקוד סורי (מעריב מפי כתב דיילי טלגרף בעמאן).
- פרשנות ערבית להחלטת מועצת הביטחון: על ישראל להתחייב לנסיגה.
- עיראק נגד הפסקת אש: (1) התנגדה מלכתחילה להחלטה 242. (2) חוששת מבידוד משטרה בעקבות זאת. (3) עלולה להיגרם הרעת יחסיה עם סוריה ומצרים. לאחר הודעת ההתנגדות, הודיעה שתשקול מחדש. אל-גומהוריה המצרי — עמדת עיראק המתנגדת להחלטה נתקבלה בקורת רוח ציבורית רבה בדמשק.
- **סוריה**
 - ישראל תסכים להצבת כוח או"מ בשטח הסורי שכבשה (דיילי אכספרס, מעריב).
 - דיפלומטים בדמשק: גם סוריה תסכים להפסקת אש, אף כי חוששים מגילוי המצב לעם הסורי.
 - בי.בי.סי.: יש להניח כי גם הסורים יסכימו להפסקת אש.
- **מצרים**
 - תדהמה על הפסקת האש בקהיר; עלולה להתערער אמינות סאדאט והצבא (דיווח כתבי רדיו פריס).
 - ישראל מוכנה לסגת מן התעלה וחלק מסיני (דיילי אכספרס).
 - רדיו צות אל-ערב על הפסקת האש: היינו שוחרי שלום ולפיכך הסכמנו להפסקת האש; יש לעמוד על ביצוע 242, שהמעצמות יערבו לה.
- גם אם יידחה המו"מ, תהווה עמידתנו על הדרך לקהיר מחסום חשוב להמשך התוקפנות המצרית (ג'רוסלם פוסט).
- האמריקנים, וככל הנראה גם הסובייטים, מתכוונים ל„תכלית“ לא רק לגבי העיקרון — אלא לגבי הביצוע המהיר (ג. שטרן, על המשמר).
- המלחמה — הוכחה מוחצת לצורך החיוני של ישראל בגבולות ביטחון (על המשמר).
- צפוי לישראל מאבק מר על תנאי הביטחון ההכרחיים לקיומה (מ. כרמלי, ידיעות).
- מלחמה בלתי-גמורה (רוזנבלום, ידיעות).
- הישראלי ברחוב מקבל בדרך כלל בברכה את ההחלטה על הפסקת-אש — תוך ציפיה לשלום מהולה בחשדנות כלפי הרוסים וכלפי מהלכים אפשריים „מתחת לשולחן“ (ידיעות).
- הפסקת האש אמנם נכפתה עלינו; עלינו להיות מוכנים להמשך התערבותן של מעצמות-העל; יש לצפות לעתיד תוך אמון בכוחנו ושמירה על תיאום עם ארה"ב (מערכת הארץ).
- הרצוג: הסכסוך חרג מהקשרו המקומי ונעשה בינוני; אם שתי המעצמות מחזיקות בקו אחד, קטן תחום התימרון של הגורמים המקומיים; הפסקת האש מוכיחה את ההישג הישראלי: הסובייטים העריכו, כי בצד המערבי של התעלה אנו מצליחים, ולפיכך חתרו להפסקת אש.
- מתי פלד: „יש לוודא שבפעם הבאה, אם תהיה, לא נימצא מוכנים למלחמה שהיתה — תחת להיות מוכנים למלחמה שתהיה“. יש לקוות כי הפסקת האש תוליך להסדר יציב, אך אין לבנות על כך, ויש להכין את צה"ל גם להפסקת אש ממושכת וגם למלחמה הבאה (מעריב).
- הפסקת האש — אין ביטחון שתמנע חידוש האש או תקדם הסדר השלום. יתכן שמעצמות העל יצטרכו להתערב; יתכן כי הכוחות יצטרכו להשאר בכוננות מלאה (מערכת מעריב).
- **מדינות ערב**
 - רדיו עמאן מסתייג ממדיניות הסכמתה של ישראל להפסקת אש, חשד שרוצה להרוויח זמן; גם אל-ראי הירדני רואה בהחלטת ישראל דבר שנכפה עלידי מהלך המלחמה.
 - נכונות קהיר להפסקת האש — הפתעה למרבית מדינות ערב (ידיעות).

דובר צה"ל מודיע:

בזירה הסוריה עבר לילה שקט על הכוחותינו.

בזירה המצרית היו בתחילת הלילה התנגשויות רבות בין הכוחות. המצרים פתחו באש ארטילרית ופן ירו בפליט אחרים לעבר כוחותינו שהיו בהתארגנות. לקראת סוף הלילה הלכו ומעטו היריות אך לא נפסקו לחלוטין.

הלילה שוב היתה פעילות חבלנית מוגברת באזור הצפון. ירי מרגמות נורה על הישובים: כפר יובל, מרגליות, גורן, אילון, כפר סאלד, כפר אדיר, בריה ועין זיתים. כמו כן נורו טילי קטיושה לעבר סאסא וקרית צמורה. ופן ירי בזוקות לעבר אביבים. נגרמו נזקים לרכוש בלבד, נזקו בנין וטרקטור ופן נגרמו דלקות בשדות. אין נפגעים בנפש.

2 מחבלים פצועים נתפסו על ידי כוחותינו באזור הצפון ומחבל נוסף הסגיר עצמו לידי כוחותינו.

הלילה נתפסו במרחב שלמה 2 קצינים ורב סמל מהקומנדו המצרי שהצליחו להתחמק מכוחותינו כאשר חוליתם כולה נתפסה בליל אמש (החוליה מנתה 17).

קהיר: בקבלת הפסקת האש לא ויתרו הערבים על הנשק; רק החזרת הזכויות הערביות במלואן תמנע חידוש הלחימה.

רדיו מצרים השמיע במשך היום טענות בדבר הפרת הפסקת האש על-ידי ישראל.

המלחמה — כללי

כתב ב.בי.סי. על פגישה עם דובר המחבלים: המחבלים מסתייגים ממטרת סאדאת (החזרת השטחים של 1967); אין הם מסתפקים בכך; המלחמה כולה היתה בחינת הפתעה להם, והם מסכימים למו"מ — רק אם יוחזרו למולדת.

אל-ראי הירדני: ידיעות מירושלים על העברה אינטנסיבית של פצועים והרוגים; נשים ישראליות מבוגרות מנסות לזהות את קרוביהן; שלטונות הכיבוש הטילו מעטה סודיות על האבדות.

אחבאר אל-אסבוע (שבועון ירדני): המודיעין הישראלי נכשל בנסותו לקבוע את שעת-האפס של המתקפה; כוח הרצון הערבי חזק מן המודיעין הישראלי.

רדיו קהיר: פירוש החלטת מועצת הביטחון — נסיגה מלאה מכל האדמות הכבושות.

כתבים מקהיר מקוים, כי ארה"ב תסכים לפירוש רוג'רס להחלטה 242.

חוגים דיפלומטיים בקהיר: שתי אפשרויות לגבי ההחלטה — 1. תישאר על הנייר, כהחלטות קודמות רבות; 2. הפעם יוכנס האיזור למסגרת מדינית (סוכנות הידיעות המזרח-תיכונית).

ידיעות במצרים: ניתנו לקהיר הבטחות בינ-לאומיות בדבר ביצוע החלטת האו"מ.

האזרח ברחוב במצרים מתנגד להפסקת אש (אסושיאייטד פרס).

הסכמה כללית בקהיר: אין לחזור על נסיון יוזמת רוג'רס 1970 (אל-ציאד הלבנוני).

ב.בי.סי.: אף ששלטונות מצרים דוחים אפשרות החזרת השטחים על-ידי ישראל בשלבים, קיימת האפשרות לכך במסגרת מו"מ.

המצרים סומכים על הבטחת ברז'נ'ייב בדבר נסיגת ישראל; השאלה רק — עד היכן הנסיגה.

צות אל-ערב: מהפכה טוטלית במאזני הכוחות ניפצה את אגדת צה"ל.

דובר צה"ל מודיע:

לאחר שהכוחות המצריים הפרו ברציפות את הפסקת האש משך הלילה ובשעות הבוקר בגיזרת סואץ ממערב להעלה, מפשיכים כוחותינו בלחימה בגיזרה זו באויר וביבשה, כאשר מטוסי חיל האויר תוקפים את ריכוזי הכוחות המצריים משני עברי ההעלה וכוחות הצריון שלנו תוקפים את המערכים המצריים שממערב להעלה. בזירת סוריה, שכזכור לא הודיעה על הסכמתה להפסקת האש, התנהל בשעות לפני הצהריים קרב אוירי שבמהלכו הופלו 10 מטוסים סוריים.

- סארטר מגנה את ההתקפה הערבית (על המשמר).
- ארה"ב ורוסיה ממשיכות בהטסת ציוד לצדדים (מעריב).
- לוב מוכנה לשלם לכל טייס ישראלי המשתתף במלחמה את מחיר מטוסו, אם יימסר לה או ינחת בתחומה (סוכנות הידיעות הגרמנית מקהיר).
- מוסכם על הכל כי יש לדחות את הבחירות (על המשמר).
- ביקורת על מנהיגות-לחצאין של שרים ואנשי משק בכירים, המתגייסים למלחמה תוך עזיבת ניהול משרדיהם ומפעליהם (שוויצר, הארץ).
- הלוחמים שיחזרו מהחזית יגרמו בבחירות הפסד לעבודה והישג לליכוד, יתחזק מעמד הניצים ודיין; הימין ייעשה יריב רציני לממשלה (דיילי סלגרף הבריטי. מובא במעריב).

חזית סוריה

- דמשק: צה"ל תוקף כפרים בחרמון (ידיעות).
- דמשק: מטוסי ישראל לא יצליחו בעתיד להפציץ את סוריה, בשל הטילים המגינים עליה; בדמשק יש מזון, אך ישנם סימני מלחמה, כגון קיצוב בדלק, האפלה ועוד (סוכנות ידיעות גרמנית).

אמצעי תקשורת בחו"ל והזירה הבינלאומית

ארה"ב

- וושינגטון: ארה"ב תעמוד על קיום מו"מ ישיר, למרות שהדבר לא נקבע במפורש בהחלטת מועצת הביטחון; „ישראל נחשבת עתה פחות למעצמה ויותר למדינה הזקוקה לעזרת ארה"ב" (ידיעות).

- דעה מוסכמת בעתונות: ברה"מ וארה"ב פעלו במשותף למנוע ניצחון בקרב, שהיה דוחה סיכויי השלום, ויצרו קיפאון עקב המצב המוזר ליד התעלה, אשר יצריך מו"מ.

- קיסיג'ר העלה בפני גב' מאיר רעיונות להסדר; מציאות של תן וקח בין ישראל למצרים.

- מומחי צבא ארה"ב: אילולא הפסקת האש היה צה"ל מחסל תוך שבוע את הכוח המצרי בסיני.

- חוגי או"מ: ארבע אפשרויות למו"מ בין הערבים לישראל: (1) מו"מ במסגרת פעולת מועצת הביטחון; (2) מו"מ בלתי ישיר עם ד"ר יארינג; (3) מו"מ בין הנוגעים בדבר בשיתוף ברה"מ וארה"ב; (4) ועידה כוללת למזרח התיכון בחסות האו"מ.

- מיתון ניכר בנימת התעמולה הרוסית בנושא המזרח התיכון.

חזית מצרים

- אל-אחבאר על הלחימה ממערב לתעלה: כוחות מצרים כיתרו את כוחות ישראל שם, לא השמידו כי הישראלים התפזרו במהירות בשטח, אך כשלונם ודאי; כוחות ישראל שממערב לתעלה „נפלו במלכודת ונכנסו לטבעת-חנק חזקה, שניתן לתארה כטבעת מוות"; הנסיון הישראלי — נסיון התאבדות; מטרת הישראלים להשפיע על קוי האספקה המצריים, להטריד את כוחות מצרים, להעלות את המוראל בישראל ולהשיג הישג הסברתי.

ישראל — פנים ועורף

- החל הנימון האינפלציוני של המלחמה (הארץ).
- קריאה לדחות הבחירות לכנסת (הארץ, דבר).

דובר צה"ל מודיע:

קרבות ביבשה ובאוויר ממשיכים להתנהל בשעות אחר הצהריים בחזית המצרית, לאחר שהכוחות המצריים הפכו את הפסקת האש בליל אחרון והבוקר. מיוסי היל האוויר תקרו את רכוזי הצבא המצרי פשני עברי החעלה ובקרבות אוויר הפילו 5 מטוסים מצריים. בזירה הסורית היו משך היום הלופי אש ארטילריים ברב חלקי החזית. מטוסי היל האוויר תקפו את מסוף הדלק בחאן עייצ שמצפון לדמשק ודרווחו על פגיעות מדויקות.

• לה סטמפה: נסיגת ישראל לקוים הפגיעים של 1967, משמעה איבוד לדעת של ישראל.

• לה נציונה: הסולידריות הערבית מתחילה להתערער; ישראל עמדה במבחן. סיבת התפנית במדיניות הרוסית — החשש להתמוטטות מצרים.

צרפת

• בכלי-התקשורת מובעת תמיהה על שישראל קיבלה ראשונה את הפסקת-האש, אף שהיתה עשויה להרויח מהמשך הלחימה.

• ההודעה על חידוש האש על-ידי המצרים באה מצד ישראל.

• דעות: מי שהפסידו שוב יותר מכל הם הפלסטינים.

• בעתונים פרשנות על החלטה 242, בחלקה ברוח אוהדת לישראל.

• פיגארו: אין להפריד בין הפסקת-האש לבין מו"מ.

• כתבים: הפסקת-האש היא תוצאה מהישגי ישראל בשדה הקרב.

• כתבים מקהיר: קבלת הפסקת-האש על-ידי מצרים מתקבלת כעדות לכך, שמצבה הצבאי של מצרים לא היה טוב.

המלחמה בעיני כתבים זרים בישראל

על מהלך המלחמה

• הערכות מועטות על המלחמה, בעיקר ציטוט ההודעות הרשמיות.

• כיבוש מוצב החרמון והדיפת ההתקפה המצרית הן פעולות המעידות על כוחה של ישראל.

בריטניה

• עתונות: התחלה רעועה להפסקת האש — צפוי מיקוח קשה; סיכוי-לחצאין לשלום.

• פרשנויות צבאיות מציינות את הצלחת צה"ל במערב התעלה.

• סאן: הרוסים ניצלו את הערבים לקידום האינטרסים שלהם באיזור. הפתרון: מו"מ בין שני הצדדים.

• ישראל תתקשה לקבל את הפסקת-האש כשידה על העליונה. דרישת הערבים לנסיגת ישראל לקוי מאי 1967 אינה מציאותית, ונפסלה עם קבלת החלטה 338.

• גארדיאן: הפסקת האש באה בעתה. אין הסדר ביניים בין הפסקת אש לבין הסכם-שלום מלא.

גרמניה

• סיכום כלי התקשורת: אין ניצחון לצד כלשהו והכרעה חד-משמעית.

• דיווחים מקהיר, דמשק ובירות: תחושה כללית של ניצחון.

• במערב: תחושת הקלה — נמנעה התנגשות בין מעצמות.

• ספק אם תוליד הפסקת-האש לשיחות-שלום.

איטליה

• ברדיו מודגשת הגירסה הישראלית לגבי הפרות הפסקת-האש מצד מצרים.

• הנימה הכללית היא, כי המלחמה אולי סייעה ליצירת האקלים הפסיכולוגי והמדיני לקידום השלום. מרבית העתונות מדגישה, כי החלטת מועצת הביטחון היא ניצחון דיפלומטי ישראלי, מאחר שנתקבל עקרון המו"מ הישיר.